

1853 2. Beh. af Forsl. t. Finanslov f. Finanssaaret fra 1. April 1874 til 31. Marts 1875. 1854

Dem igjen, hvad De vilde sige til en Krigsminister, naar han kom til Erkjendelse om, at Forholdene vare saadanne, og han fik en Leilighed til at faae dem forandrede, men ikke benyttede den. Jeg svarer Dem det Samme som før. Den Mand, der gjorde det, vilde begaa en Brøde overfor Soldaten.

Jeg tror nu, at jeg har givet Dem et nogenlunde fyldigt Billede af de Forhold, hvorom her er Tale. Da jeg var kommen til denne Erkjendelse, da jeg havde set disse Forhold, sagde jeg til mig selv: Deri maa der ske en Forandring, og det saa hurtig som muligt. Jeg søgte at overveie, paa hvilken Maade jeg skulde se at faae dem forandrede. Jeg havde imidlertid ikke kunnet tage min Beslutning, jeg havde endnu ikke havt Leilighed til at tale med noget eneste Menneke om Sagen, men min nærmeste Tanke var den, at jeg vilde henvende mig til min Kollega Indenrigsministeren for at opfordre ham til at paavirke Byerne for at faae dem til bedre at opfylde deres Forpligtelser. Da, inden jeg endnu havde gjort Noget, inden jeg endnu ret vidste, hvorledes jeg vilde gribe Sagen an, kom mig pludselig et lykkeligt Tilfælde til Hjælp, og jeg benyttede det lige saa resolut, som jeg har benyttet og fremtidig vil benytte alle lignende Tilfælde, naar jeg derved kan gaane Sørens Interesser, thi de lykkelige Tilfælde komme ikke altid, og man maa tage dem, medens man har dem; tager man dem ikke, kan det let ske, at man aldrig faar dem igjen. Dette lykkelige Tilfælde var nu, at Aarhus Byraad pludselig, uopfordret, uventet meldte, at det ønskede at tale med Krigsministeren. Krigsministerens taufte Vandring gjennem alle de mange daarlige Kaserner og alle de flette Indkvarteringsforhold i Aarhus, hans Taushed, der fulgte bag efter, uden at der kom nogen Bekrejdelse, uden at der kom nogen Klage, vakte Aarhus Byraad til Eftertanke og til Høisind, — til Eftertanke overfor det, der var Byens egen Interesse, men til Høisind overfor det, der var Soldatens Vel. Aarhus Byraad kom til mig gennem en Deputation, som udtalte, at det havde gjort, hvad det hidtil havde kunnet gjøre for at gjøre Forholdene i Aarhus By nogenlunde taalelige, men at det erkjendte, at Forholdene dog vare i høi Grad utilfredsstillende. Deputationen udtalte selv, at Byraadet kun faae en eneste Maade, paa hvilken Sagen kunde ordnes tilfredsstillende; det var ved, at den selv tog Sagen i sin Haand, og den erklaerede, at den var villig dertil, fordi den støttet paa den Erfaring, man havde fra selve Aarhus By,

hvor private Folk havde indrettet private Kaserner og tjent Penge derved, vidste, at det kunde gjøres uden at paaføre Byen forøgede Udgifter. Motivet til denne Aarhus Bys Henvendelse var ganske vist. Ønsket om at maatte beholde sin Garnison, thi det er naturligt, at det, at Søren aarlig lader en By tilflyde en Omsætning af omtrent $\frac{1}{4}$ Million, betyder noget, ligesom det ogsaa betyder noget, at Sørens Befalingsmand, Officerer og Underofficerer i Byen, betale en Leie af 27,000 Rb. aarlig. Det var da meget naturligt, at Byen kunde ønske at beholde sin Garnison. Men der var ogsaa et andet Motiv, og det var et virkeligt Høisind over for Soldaten, en virkelig Følelse hos Byen af, at man kunde ikke være befjendt at behandle Soldaten paa samme Maade som hidtil, og at den havde en Pligt overfor Soldaten. Det er et Motiv, mine Herrer, som i alle Henseender fortjener Deres Paafønskelse. Efter Byens Opfordring sendte jeg en Officer for nærmere at underhandle med Byraadet, og kort efter affluttedes et Overenskomst, som for en stor Del er Måge til den, de Herrer kjende, da den er aftrykt i Bilagene, nemlig Overenskomsten med Odense. Det, jeg havde vundet herved, var to Ting. Det Eine var, at jeg var sikker paa, at alle de groveste Mangler bleve afhjulpne strax, og det Andet var, at jeg havde faaet en Sikkerhed for, at vi kom ind paa en Vej, hvorved ogsaa de øvrige Mangler efterhaanden alle kunde blive afhjulpne, og at vi dernæst kom ind paa en Vej, der gjorde det muligt at faae den paagjældende By fastslaaet ved Lov som Garnisonsby; thi jeg heder Dem erindre, at for nogle Aar tilbage blev der i denne Sal behandlet et Lovforslag, hvorved der af Krigsministeren blev begjæret Bemyndigelse til at fastsætte Garnisonsstederne administrativt. Dette Lovforslag blev ikke vedtaget her i Thinget, men inden det blev forkastet, vare Alle enige om, at inden man kunde fastsætte Garnisonsstederne, maatte der foreligge Overenskomster mellem Krigsministeren og de paagjældende Byer, og selve Debatten blev affuttet med en Opfordring fra et meget æret, et meget indflydelsesrigt Medlem her i Salen, som sagde til Krigsministeren: Det gjør ikke en Smule, at dette Lovforslag forkastes, thi Du kan blot gaa hen og slutte Overenskomster med Byerne. Det er denne Opfordring, der er bleven fulgt af tidligere Krigsministre og af mig, og det, vi naaede derved, var, at gennem Overenskomsterne var Muligheden skabt for at kunne faae Byerne fastslaaede ved Lov som Garnisonssteder. De Herrere ville se, at